

E. W. HEINE
Duens halsbånd

VEGA

OPGAVEN

NON NOBIS DOMINE, NON NOBIS
SED NOMINI TUO DA GLORIAM

Herre, giv ikke os, ikke os,
men Dit Navn æren

Tempelherrerens løsen

Som et bæverbo lå borgen Keltege i floden. De mosgroede mure drev af væde. Grønslimede slør klæbede som spindelvæv til rustent gitterværk. Græs og skarntyde voksede på voldene. Donaus brusen trængte gennem murene og de jernbeslåede porte, ja, selv gennem tankerne og nattesøvnen. Floden var småsnakkende og klog som en gammel kone. Den vogtede hunnerguld, gudegrave, romerske ruiner og skeletter af forlængst druknede fiskere. Evig og derfor i stadig bevægelse mestrede floden alle forvandlingens underer. Månelyset, som i milde majnætter lå hen over vandet, blev ved nymfernes sang til sølv. Solstrålerne, der ved sommersolhverv nåede Donaus mørke bund, blev ved klokkerens klang til guld. Alvidende som Gud var strømmen. Den kendte til den forbandelse, der denne morgen to dage før Lamberti dag hang over træbroen. Bølgerne ventede på deres offer.

Da Ludwig af Kelheim denne septembermorgen så hen over træbroen, der forbandt den hertugelige ø med Kelheim, var hans livsur løbet ud. Man skrev den 15. september Anno Domini 1231.

Netop på dette tidspunkt besøgte hertugen hver dag sin by. 'Inspectio' kaldte han denne vandring gennem gyderne. Hans søn, nogle ridere, en skare hoffolk og hertuginde hunde ledsagede ham.

Denne morgen lokkede den sensommerlige sol med sin velgørende varme. Vildænder flød på det lave vand med udspilede fjer, omsværmet af dansende myg over moradset på bredden. Selv de sky vandrotter havde vovet sig frem. Hundene, som førtes i snor, gøede som rasende.

Da Ludwig nåede broen, så han manden på den anden side. Han stod dér, som om han havde ventet på hertugen. I venstre hånd holdt han et sammenrullet pergament. Ludwig holdt ikke af, at man ulejlighede ham under hans byvandring. Kelheimerne vidste det og rettede sig efter det. Den fremmede havde bøjet kroppen forover. Hans ansigt kunne ikke ses. Det blonde hår lyste i solen. Han bar det langt som en

bejler. Han virkede meget ung og trods sin bedende holdning trodsig, ja, næsten anmassende.

Hundene begyndte at gø og trække i deres liner.

„Væk dér! Af vejen!“ råbte den hofmand, der førte hundene.

„Lad være!“ sagde Ludwig. „Enhver har krav på at blive hørt.“

Han befandt sig nu på højde med den fremmede og ville række ud efter pergamentet, da manden trådte et skridt frem og stødte hertugen en stilet i halsen. Det skete så hurtigt og overraskende, at hverken Ludwig eller hans ledsagere syntes at fatte det forfærdelige. Med vidt opspilede øjne, mere forbavset end forskrækket, betragtede hertugen sin morder. Hænderne lukkede sig om det gabende sår. Hertugen vaklede. Så faldt han til jorden som et træ, hvis stamme er skåret igennem af saven. Hans styrt løste mændene af deres forbløffede stivnen. Som pilen fra buen lynede sværdene fra skederne. Mens hertugen grufuldt rallende udåndede sit liv, hakkede hans riddere løs på morderen med grumme hug. Det var et så uhyggeligt blodbad, at den tilkaldte sår læge troede, det drejede sig om mange sårede. Hævnerne vadede i deres offers blod. Den fremmede havde mistet begge arme og en fod. Hans indvolde hang ned mellem broens brædder. Synet var så modbydeligt, at hofmændene kastede sand over liget og uden videre skubbede de afhuggede kropsdele i Donau.

Men for hertugen kom hjælpen for sent. Han led den død, man holdt for den allerværste, revet bort uden mulighed for skrifte og syndsforladelse. De havde dækket hertugen med hans kappe. Han lå på ryggen på plankerne og ventede på at blive ført hjem på værdig vis. Ingen af de tililende sagde noget. Alle var som lammet af den forbandelse, der havde ramt denne bro.

Hvem var morderen? Hvorfor havde han gjort dette?

Ludwig var ingen tyrant. Hans undergivne elskede ham. Var det en vanvittigs udåd? Eller havde snigmorderen handlet efter ordre fra en højere magt? Var der medsammensvorne blandt hertugens ledsagere? Hvorfor havde de haft så travlt med at dræbe misdæderen? Hvad havde der stået i det brev, den fremmede ville overrække hertugen? De ledte forgæves efter det. Havde floden ført det med sig? Eller var der nogen, der havde taget det?

Endelig blev liget lagt på en høstvogn. De trak den langs floden gennem byen, indhyllet i tåge og tungsind, forbi gråt murværk, der var tæret af tidens tand, ødelagte stakitter med huller som grinende oldingemunde og alt for store stråtage, der sad over forfaldne bindingsværkshuse som narrehuer på barnehoveder. Og hele tiden trapper, broer, buer, overgange, for byen var fuld af kanaler. I gyderne hang bødede net til tørre. Fisk, den fattiges kød, fandtes i overflod. I vinduesåbninger uden glas trængtes urtepotterne, simple krukker uden glasur. Vaske-tøj tørrede i vinden ved siden af knipper med løg, tørfisk og krydderurter: baldrian, peberrod og bukkeblad.

Stolt strakte byen sine tårne mod himlen: forsvarstårne, vagttårne og rådhusårn, men først og fremmest gudshusenes klokketårne, hvorfra dødsklagen gjaldede.

Allerede samme dag blev attentatmandens afhuggede hoved offentligt udstillet. Det skete ikke som sædvanlig foran byporten, men i selve portåbningen, hvor den konstante træk ville sinke den hurtige forrådnelse. Hovedet var sat på en lanse. De åbne øjne var glansløse som flodfiskenes øjne, når de ikke blev solgt på fangstdagen. To vagter stod dag og nat for at beskytte hovedet mod kelheimernes vrede og ravnens hunger. En trommeslager forkyndte det måbende folk, at der ventede en belønning på fire pund sølv til den, der kunne meddele morderens navn og hjemby.

Lamberti dag red fire gejstlige herrer gennem byporten ind i Kelheim. Det var abbed Babo af Biburg og abbed Sylvester af Weltenburg, ledsaget af de to tempelherrer Domenicus af Aragonien og Ferdinand Le Fort.

Da rytterne passerede det spiddede hoved, der befandt sig i højde med deres ansigter, udstødte Domenicus et vildt skrig, så hans skimmel blev sky og kastede ham af.

Om natten – som var måneløs og blæsende – vendte de to tempelherrer tilbage. I lyset fra staldlygten undersøgte de det afhuggede hoved. De rørte ved det blodige hår og så ind i den åbne mund.

På halsen oven for det sted, hvor man havde hakket hovedet fra kroppen, opdagede de en kæde af gådefulde mærker på huden.

„Hvad er det for nogle mærkelige ar?“

„Det ser ud, som de er brændt ind i huden.“

„Nej, de ligner bid, vampyrbid eller djævløklør.“

Mændene slog korsets tegn for sig.

„Kender I manden?“ spurgte vagten.

„Det Gud forbyde,“ svarede Domenicus, den yngste af de to tempelherrer.

Da de red hjem til deres herberg, sagde han: „Jeg genkendte ham straks. Baphomet-brændemærket under hans nakkehår ...“

„Jeg så det. Der er ingen tvivl.“

„Men de mærkelige ar på halsen, hvad betyder de? De var fra før mandens død. De var allerede lægt. Jeg har aldrig set deres lige.“

„Min Gud, en af os! Hvordan er det muligt? Det kan da ikke være rigtigt.“

„Stultorum plena sunt omnia. Verden er fuld af dårskaber.“

Et dagsridt fra Paris, i tempelherrernes fæstning Jisur, havde fratres capellani, de gejstlige ordensbrødre, afsluttet morgenmessen med Te Deum. Fratres milites, tempelherrene, der især var uddannet til kamp, sadlede i stalden deres heste til de lette angreb, hvormed den daglige våbenøvelse begyndte. Fratres servientes, håndværkerne, var ved solopgang i færd med deres arbejde for at udnytte det tørre vejr. På taget af malteriet hamrede tømmerne. Bygmestrene, der hed Frihedens Brødre, blandede kalkmørtel til de nye opholdsrum til slotsforvalteren. Fra smedjen lød Pligtbrødrenes klokkerene hammerslag.

I den nedre klosterhave mellem skoven og fiskevandet var Orlando beskæftiget med at rydde et hamsterbo. Han tørrede sveden af panden, mens hans unge medhjælper snakkede videre. Pludselig råbte denne: „Se her, se! Vi har fundet et skjulested.“ Jorden var styrtet sammen. Nedenunder kom et hulrum til syne. Orlando lagde sig på knæ for at skubbe den lerede jord til side med hænderne. Gyldent sædekorn vældede frem.

„Se engang,“ sagde Orlando. „Dyret har høstet og oplagret hundrede gange sin legemsvægt, uden segl, uden sæk og uden vogn. Det kunne

ingen bonde klare. Dette korn har ligget næsten et halvt år under jorden uden at sætte kim og uden at begynde at rådne. Hvordan klarer den lille fyr dét? Hvis vi kunne finde ud af, hvordan man gør den slags, så behøvede vi ingen lader og ingen pakhuse.“

De fyldte fire sække med hvedekorn.

„Det er ikke noget i sammenligning med skovskaden,“ fortsatte Orlando. „Den samler tusindvis af bognødder, som den fordeler i hule træer. Og den finder dem næsten alle sammen igen. Men mesteren i oplagring er alligevel muldvarpen. Den samler hundreder af regnorme i et spisekammer under jorden, lige ved siden af sit sovekammer. Den bider hovederne af dem. Det slår ikke ormene ihjel, men de kan ikke længere krybe omkring. Så har muldvarpen hele tiden frisk kød ved sin seng vinteren igennem. Dem, den ikke spiser, kravler om foråret op af jorden, fordi et nyt hoved i mellemtiden er vokset ud. På den måde går ikke en eneste orm til spilde. Fascinatio nugacitatis. Hvilken fascination selv i det mindste!“

„Jeg tror, der er nogen, der kalder på os,“ sagde drengen.

Oppe på bakken ved klostermuren stod broder Bernhard. Han vinke-
de med armene. Orlando kunne kun opfatte: „Gemini ... til stormesteren ...“

Pierre de Montaigu, stormester for Paris' tempelherrer, stod ved et af de høje vinduer i sit arbejdsværelse og så ud i korsgangen, i hvis arkader tempelridderne havde samlet sig efter måltidet. Deres hvide kapper med det røde kors over den venstre skulder vajede for vinden. Stormesteren spurgte sin sekretær, der spidsede sin fjerpen ved ståpulten: „Er Gemini kommet?“

Orlando og Adrian da Padua var tvillinger. Da ingen kunne skelne dem fra hinanden, kaldte man dem Gemini, tvillingerne.

Den høje dør blev åbnet. En mand trådte ind i værelset, stor, mager og i midten af trediverne. Hans hovedhår var tæt og stridt. Et bredt skæg indrammede hans ansigt. Han stod afventende i dørens mørke firkant, og udstrålede en blanding af bondeagtig grovhed og sårbar følsomhed, noget man af og til ser hos heste og hunde, når ædel avl blandes med vilde dyr. De sanselige læber og næsefløje stod i forbausende modsætning til hagens bredde og det prægtige rovdyrgebis.

Hans vandblå øjne bevægede sig usædvanlig livligt, som hos et ungt dyr. I det hele taget havde han et mere nært forhold til dyrene end sine samtidige, hvilket måske skyldtes, at han, ligesom de fleste firbenede, stammede fra en fødsel af flere unger på én gang. Fra avlingstidspunktet havde han som dyreungerne i et kuld udviklet sig sammen med et andet væsen af samme kød og ånd. Kontakten før fødslen med hans andet jeg havde skaffet ham adgang til verdener, som var lukket for andre. De kunne tale med hinanden uden ord, en evne, som dyrene i en flok eller bierne i en kube har til fælles.

Den, som ikke kendte ham, kunne let tage ham for flegmatisk. Han bevægede sig med en bjørns kraftfulde afmålthed. Han havde det forhold til sin krop, som er særegent for en kat. Han vidste instinktivt, at han i det rette øjeblik kunne forlade sig på den, men den afslappede ro var hans foretrukne tilstandsform.

„Sæt dig, broder Orlando, jeg må tale med dig,“ sagde stormesteren. „Der er gået tre somre, siden vi sendte din broder i hemmelig mission til Persien. Senest til februar skulle han have været tilbage. Han kom ikke.“

„Vejen er lang og fuld af farer.“

„Han kender dem alle. Han er en af vore bedste mænd. Men han er otte måneder forsinket. Har du en forklaring på dét?“

„Hvordan skulle jeg kunne ...?“

„Man siger, at tvillinger er forbundet med hinanden som ét kød. Fortæl mig om din anden halvdel ... Hvad er Adrian for et menneske?“

„I kender ham.“

„Hvem kender menneskene? Tempora mutantur et homines in illis. Tiderne ændrer sig og med dem menneskene. Fortæl mig om Adrian.“

„Han er som jeg.“

„Så fortæl mig om dig, nej, fortæl mig om den, som har født jer, om din mor.“

„Vi blev ikke født. Vi blev skåret ud af en døendes krop. Hun overlevede ikke fødslen.“

„Og hendes ægtefælle, din far?“

„Hun var ikke vores fars gemalinde. Hun var hans elskerinde. Vi, hendes sønner, var bastarder, udelukket fra adelstitel og arv.“

Stormesteren viftede hans indvendinger til side:

„At være bastard betyder at have en mor, der besad så fremragende egenskaber, at en adelsmand valgte hende for hendes egen skyld og ikke af ægteskabspolitiske årsager, som tilfældet er med mange andre adelige mødre. Hun var sikkert smuk.“

„På det billede, som vores far gemte, var hun af ædel vækst og med smukt ansigt, en aragoneserinde med arabisk blod i årerne.“

„Og din far?“

„Han døde i slaget ved Las Navas de Tolosa. En maurisk pil borede sig gennem begge hans lår. Han blev naglet fast til sin hest og forblødte uden at falde. Han døde oprejst som et træ.“

„Så stærkt hadede han saracenerne?“

„Han kæmpede i det kristne kongeriges hær for at befri den iberiske halvø fra muselmændene, men han lærte deres sprog, læste deres bøger, elskede arabisk lyrik og levevis. Han var en jæger, der jagede og elskede sit bytte. I sin sidste vilje bestemte han, at hans sønner først og fremmest skulle undervises i arabisk.“

„Så højt elskede han altså saracenerne?“

„Et verba et arma vulnerant. Det var hans valgsprog. Ord sårer som våben, og den, der behersker sit våben, behersker sin modstander. Sprogkundskab er våbenkundskab.“

„I blev opdraget ved Alfons den Ottendes hof.“

„Vi lærte alt, hvad en kristen ridder skal kunne. Vi talte spansk og fransk, en smule latin og meget arabisk, de dannedes sprog ved hoffet.“

„Det var grunden til, at ordenen sendte Adrian til Persien. Han kom ikke tilbage.“

„Han vil komme.“

„Hvad gør dig så sikker?“

„Hvordan kan I tvivle? Han er tempelherre.“

Stormesteren gav sin sekretær et tegn. Døren til et sidegemak blev åbnet. Domenicus trådte ind.

„Du kender ham?“

„Jamen, selvfølgelig. Broder Domenicus af Aragonien. Jeg kender ham.“

„Fortæl os, hvad du har set i Kelheim,“ sagde stormesteren. „Føj intet til og skjul intet.“

Domenicus berettede om udåden på Donaubroen, om snigmorderen, som den bayerske hertugs riddere havde hakket i småstykker, om det afhuggede hoved i Regensburger porten.

„Du kendte den døde?“ spurgte stormesteren.

„Ja.“

„Sig os hans navn.“

„Horribile dictu! Det er for skrækkeligt!“

„Tal!“

„Det var ...“ Domenicus tøvede, „det var Gemini.“

„Gemini? Min broder? Det er ikke jeres alvor! Hvordan kender du ...? Du er vanvittig! Adrian er hos perserne. Hvordan kan han så være ved Donau? Og hvorfor skulle han dolke hertugen af Kelheim?“

Orlando var sprunget op. Han pegede ophidset på Domenicus og råbte henvendt til stormesteren: „Han lyver, eller også er han offer for et blændværk. I tror dog vel ikke i ramme alvor, at ...“

„Det var ham,“ afbrød Domenicus ham. „Ferdinand Le Fort er mit vidne. En forveksling er udelukket. Det var ikke bare den åbenlyse lighed i ansigtstrækkene, men også Baphomet-mærket bag det venstre øre. En forveksling er udelukket. Jeg kendte ham udmærket.“

„Du siger, du kender ham og påstår, at han er morder, slået ned som en gal hund? Adrian? Hvor vover du?“ Orlando knyttede hænderne. Hans øjne lyste af raseri og foragt.

„Omnia aequo animo ferre sapientis. Det røber en vismand, når han bærer lidelse med sindsro,“ sagde stormesteren.

„Det er ikke sandt!“ skreg Orlando. „Hvis der var tilstødt Adrian noget, ville jeg vide det. Han er min tvillingbroder. Han lever! Jeg ved det inderst i mit hjerte. Han lever!“

„Han er død,“ sagde Domenicus. „Herren forbarme sig over hans sjæl. Requiescat in pace!“

„I evighed. Amen,“ sluttede stormesteren.

Allesjælesdag, efter timebønnen midt på dagen, fandt der en sammenkomst sted i det store tårnværelse over fæstningens hovedbygning. Kun få indviede havde tilladelse til at betræde dette rum. Lige-

som korkrypten gjaldt som ordenens hjertekammer, så var dette rum organisationens hjerne. Her opbevaredes bag alentykke mure tempelherrernes centralarkiv.

Tolv mænd sad omkring et rundt bord af blankpoleret kastanjetræ. Gennem de skydeskårsmalle tårnvinduer sivede et sparsomt lys ind. Kun svagt hørtes Seine-fiskernes stemmer, mens de gjorde deres både klar til processionen i anledning af Allesjælesdag. Novembertågen hang over by og flod.

„Vi har drøftet tilfældet Gemini,“ sagde stormesteren. „Jeg har tilkaldt rådet her for at oplyse jer om de rekvirerede tekster fra Bayern. Men først og fremmest vil jeg oplyse jer om, hvad ordenen har tænkt sig at gøre for at opklare forræderiet. Vi kender dåden, offeret og morderen. Motivet er ukendt. Hvad stikker der under?“

Foran jer ligger annalerne fra flere bayerske klostre, som havde hertug Ludwigs fortrolighed og som er inde i de politiske forhold. Jeg har ladet udfærdige afskrifter. Klosteret Weltenburgs annaler beretter to dage før Lamberti dag Anno Domini 31 (15. september 1231) om den skæbnesvangre septemberdag: 'Dux Bavariae, procurante imperatore, a quidam sicario occiditur; sed ille nisis fugere trucidatur.' Hertugen af Bayern blev myrdet på befaling af kejseren, af en snigmorder. Denne blev dræbt under flugten.

Abbed Hermann af Alteich, der som skriftefader havde hertugens fortrolighed, er endnu klarere. Han skriver: 'Ludvicus, dux Bavariae, presente familia sua a quodam ignoto pagano cultro percussus obiit et hoc apud Chelheim insidiis domini Friderici Imperatoris.' Ludwig, hertug af Bayern, blev i overværelse af sin familie gennemboret med en dolk af en ukendt person og døde. Dette skete i Kelheim på befaling af hans herre, kejser Friedrich.

De øvrige afskrifter kan I selv sætte jer ind i. Særlig interessant forekommer augustiner korherrernes kommentar mig at være:

'Ludovicus dux Bavariae a quodam Sarraceno nuncio 'Vetuli de Montanis' in medio suorum est occisus. Hoc autem conscientia imperatoris creditur gestum esse, quia imperator ipsum ducem paulo ante dissidaverat in rebus et in persona, misso ad hoc nuncio speciale.' Hertugen blev, omgivet af sin familie, myrdet af en saracener, en udsending fra Den Gamle fra Bjerget. Man mener, at dette er sket med kejse-

rens vidende, fordi det kort tid før var kommet til en heftig meningsudveksling mellem ham og hertugen.

Alle bayerske skrivere er enige om, at kejseren står bag attentatet. Korherrerne omtaler som de eneste Den Gamle fra Bjerget og hans saracenerne. Augustinerne har gode forbindelser til hoffet på Sicilien. Deres abbed hjalp kejser Friedrich ved udarbejdelsen af hans flerbindsværk om falkejagt.“

„Hvad har det med saracenerne at gøre?“

„Som I ved, består den kejserlige livvagt af saracenerne, der er deres kristelige herre så trofast hengivne som hunde. Selv den pavelige bandstråle kan ikke skræmme dem.“

„En livvagt og et mord er to forskellige ting,“ sagde den gamle Girac, som de også kaldte admiralen, for han havde i mange år haft befalingen over tempelherrernes flåde på Cypern. „Er der grund til at tro om kejser Friedrich, at han giver en vantro fanatiker til opgave at myrde en kristen fyrste?“

Han så sig om i kredsen, og da han ikke fandt spor af tvivl i sine ordensbrødres ansigtsudtryk, sukkede han: „Åh, Herre, så vidt er det kommet med os. Vi har med vort blod befriet Det Hellige Land fra de vantro, og vores kejser køber muslimske snigmordere for at udvide sin magt herhjemme.“

„Det tilkommer ikke os at dømme kejser Friedrich,“ sagde stormester Montaigu. „Vi må finde ud af, hvorfor én af os har udført dette mord. Har han arbejdet for kejseren eller for Den Gamle fra Bjerget? Skete det frivilligt? Eller var han et viljeløst værktøj? Han kan kun have handlet under tvang. Hvilket djævelsk værk har forledt ham til at forråde orden, ed og opgave? Han var en af vore bedste mænd!“

Hvorfor har han ofret sit liv for en fremmed magt? Han havde ikke den ringeste chance for at slippe fra det med livet. Hvilken magisk kraft har forblændet ham sådan? Vi må finde ud af det. Og vi vil finde ud af det.“

„Hvad har I tænkt jer?“ spurgte Girac.

„Et græsk ordsprog siger: Ingen formår to gange at stige ned i den samme flod. Vi vil gøre det. Den samme mand vil endnu engang det samme sted stige ned i tidens strøm, som om de sidste to år ikke var gledet hen. Vi vil endnu engang sende Gemini til assasinerne. Ingen

ud over et par ordensbrødre ved, at han er tvilling. Han vil endnu engang gå den samme vej for at finde ud af, hvad der er sket. Han vil være endnu mere vagtsom og endnu bedre rustet end første gang. Vi vil forberede ham godt,“ sagde stormesteren.

„Det vil også være nødvendigt,“ udbrød en af de tilstedeværende, „for denne tvillingbroder er ingen frater milites, men en serviens.“

„Har jeg hørt ret?“ spurgte admiralen, „mener I, at han er en blåkofte?“

„En pligtens broder,“ sagde stormesteren.

„Han er altså smed,“ sagde admiralen oprørt. „I vil sende en smed til assasinerne? Det er ikke jeres alvor. En beslagsmed ...“

„Hold op med de overdrivelser. I ved udmærket godt, at alle ordensbrødre lærer omgang med våben.“

„Lægfolk, begyndere,“ snøftede admiralen foragteligt. „Slagtekvæg for saracenerne. Ved min ære ...“

„Vi har intet valg,“ afbrød stormesteren ham. „Der er ingen anden tvilling. Kun Orlando kan endnu en gang gå vejen. Til den største del af rejsen vil vi forsyne ham med beskyttende ledsagelse.“

„Hvad har I tænkt jer at gøre?“

„Zacharias von Ratzenhofen vil ledsage ham.“

„Aldrig hørt om ham. Hvem er han?“

„En fremragende stridsmand.“

„Hvornår og hvor modtog han ordenens indvielse?“

„Han vil snart modtage den.“

„En novice!“ stønnede admiralen. „En novice og en hestekosmed. O tempora, o mores!“

„Han er atten,“ sagde stormesteren, „lige så gammel som David, da han slog Goliat, lige så gammel som Alexander den store, da denne brød op for at erobre verden.“

Stormesteren rejste sig som tegn på, at mødet var slut. „Til afslutning vil jeg gerne bemærke, at jeg har givet broder Benedict til opgave at finde ud af, om kejser Friedrich står bag attentatet.“

„Hvilken broder Benedict?“

„Mus microtus, markmusen.“

„Og hvordan skal han gøre dét?“ spurgte den gamle Girac.

„Pecunia amicos invenit. Den som har penge, har venner overalt.“

Kun hans skriver Gal, en mager kæmpe fra den frisiske ø Juist, var til stede, da stormesteren endnu samme dag førte en samtale med Orlando. Han sagde:

„Du og din ledsager skal ride til Narbonne. Derfra bringer et skib jer til Alexandria. Her skal I slutte jer til en karavane, der drager til Østen. På den anden side af Eufrat vil I være ganske og aldeles overladt til jer selv. Om denne del af verden ved vi endnu kun lidt. Jeres mål er Dailams højland, en vild, utilgængelig bjergegn syd for det hav, som hedder Det Kaspiske Hav. Herre over disse egne er Hasan-i-Sabbah, som man kalder Den Gamle fra Bjerget. Han er Quaim, stormester for en islamisk orden af munkerriddere, der udviser forbavsende ligheder med vores orden. Det er utroligt, hvad man fortæller om deres dødsforagt. Således hedder det i en beretning fra ærkebiskop Wilhelm af Tyros:

’Assassinere kalder de sig. Navnets oprindelse er ukendt. De lever i bjergene og er næsten uovervindelige, for de kan trække sig tilbage til svært befæstede borge. Deres land er ikke frugtbart. Derfor holder de kvæg. De adlyder en herre, Den Gamle fra Bjerget, der hensætter alle fyrster fra nær og fjern i største frygt, for det hengivenhedens bånd, der forbinder dette folk med dets fører, er så stærk, at der ikke findes nogen opgave – om så den vil koste dem livet – som nogen af dem vil tøve med at påtage sig. Hvis nogen vover at sætte sig op mod ham, så overrækker Den Gamle fra Bjerget en af folkene i sit følge dolken. Hvem der end får befalingen, så tænker han aldrig på følgerne af dåden eller på muligheden for at undslå sig. Han vil udføre befalingen.’

Stormesteren lukkede bogen, som han havde læst op af.

„Vi tempelriddere er ordensriddernes elite. Ingen andre kristne riddere kæmper så tappert som vi. Der er aldrig blevet betalt løsepenge for en fangen tempelherre. Og fordi fjenden ved dét, bliver vore mænd altid dræbt i fangenskabet. De kæmper på liv og død. De har intet andet valg. Og alligevel er vi intet i sammenligning med disse dødens engle, som assasinerne kalder sig, og som ingen og intet formår at holde tilbage.“

Stormesteren lagde sine hænder på Orlandos skuldre. Han så ham dybt ind i øjnene og besvor ham: „Find ud af, hvordan denne Gamle fra

Bjerget bærer sig ad, siden hans tilhængere med så stor dødsforagt og åbenlys glæde ofrer sig for ham! Og ikke blot hans hengivne tilhængere, men sågar også en fra vore egne rækker. Hvordan bærer han sig ad? Hvor i alle djævlens navne får han denne uhyre åndelige overlegenhed fra? Jeg må vide det. Disse hundesønner råder over et hemmeligt våben, som hele verden skælver for, og det med god grund. Er det magi? Jeg tror ikke på trolddom. Er det en medicin, en helsebringende relikvie, en gral, en ny slags hjernevask eller noget fuldstændig ukendt? Find ud af det! Men vær på vagt! I må ikke undervurdere deres magt! Tænk hele tiden på, hvordan det er gået din bror! Din opgave kræver rævens forsigtighed og slangens snedighed. Jeg kan ikke råde dig til, hvad du skal gøre, for jeg ved ikke, hvad der venter dig. Vi vil bede for dig.“

Zacharias drømte uroligt: regnen faldt på hans ansigt. Han slog øjnene op. Fakkellys faldt hen over væggene i hans celle. Der lugtede af fyrrespåner og vievand, som blev stænket på hans kinder. Zacharias kendte den gamle magister Pierre Musnier, som overvågede novicernes opdragelse. „Ex oriente lux,“ sagde han. Det var de ord, hvormed den højtidelige indvielse til tempelherre indledtes. Zacharias rejste sig hurtigt. Søvnens var som blæst bort. Dagens første lys trængte ind gennem det smalle cellevindue. „Ex oriente lux.“ Klosterklokken slog den tredje time.

„Er du beredt?“

„Jeg er beredt.“

Zacharias fulgte fakkelskæret, der kastedes hen over stentrinnene, lod nicherne i muren komme til syne og straks derefter forsvinde i mørket. Bjælkelofter dirrede i det flakkende skær fra flammerne. Krydshvælvinger vaklede, som var det dommedag, når basunerne lyder og jorden skælver. Flagermus skød ned ovenfra. Fordrejede ansigter grinede fra forvitrede mure, djævlekløer og hekseyngel. Så kastede mørket sit sorte slør over tøjeriet.

Mørk og skæbnesvanger var denne gang ind i jorden, dybt ind i katakomberne under krypten. Det var en mytisk vej gennem død og fød-

sel. Den indviede var en sommerfugl, der skubbede sit puppehylster af sig for at opstå i ny og strålende dragt.

Den vanskeligste del af vejen til ham selv lå nu foran ham. Kun den som er stærk og frygtløs kan tåle denne vandring gennem elementerne, gennem ild og vand, gennem jord og luft. Kun den vidende formår at overskride tærskelen. Kun han formår at se i det spejl, hvis glans blænder og dræber den uværdige.

I årevis var han blevet forberedt på dette øjeblik.

Han havde været fem somre gammel, da hans mor afleverede ham ved klosterporten for at 'give ham til Gud og de hellige', som det hed i adoptionsmeddelelsen. Klosterdrengene blev opdraget med ubønhørlig disciplin. De måtte kun tale, når de blev bedt om det. Selv at sidde ned var dem forbudt. De stod ved bordet, ved bøn og undervisning, atten timer om dagen. Den mindste forseelse betød prygl og ingen mad. Værre end fasten var forbudet mod søvn. Der var tider, hvor han havde misundt de døde deres evige søvn. Især øvelserne med de tunge våben tærede på drengenes kræfter. Sværdekampen måtte udføres med begge hænder. Og de øvede ustandselig bueskydning, spydkast, lansekamp, klatren på stænger og i tove, løb og spring, svømning og dykning, nævekamp og brydning. Ingen dag uden kamp, uden buler og skrammer. Klokkeren tre om natten efter den første morgenbøn begyndte de åndelige øvelser: læsning, skrivning, algebra og geometri. I midtpunktet stod tempelherrernes hemmelige lære. Kun ganske forsigtigt blev det allerhelligste afdækket. Uværdige, vrøvlhoveder og svæklinge, som magister Musnier kaldte dem, blev ubarmhjertigt smidt ud. Den, som blev udvalgt, tilhørte eliten. Han stod over al verdslig lov, legibus solutus, var ikke bundet af loven. Ingen landsherre og kirkefyrste havde magt over ham, ikke engang kejseren. Ordenen skyldte kun paven lydighed.

I virkeligheden stod de ikke engang under Kristi stedfortræder, for de havde endog gjort sig fri af Kristus. For en tempelherre var troen på en korsfæstet gudesøn afgudsdyrkelse. Ifølge kirkens lære var disse 'Kristi mest trofaste stridsmænd' alle sammen kættene. For det var deres hemmelighed: Eliten af kristne korsriddere nægtede at tro på korsfæstelsen. Deres hemmelige trosbekendelse begyndte med ordene:

Perdifficilis quaestio de natura dei. Spørgsmålet om Guds væsen er overordentlig vanskeligt. Vi ved ikke, hvordan Gud er. Vi ved kun, hvordan han ikke er. Han har ingen skikkelse, ikke engang en åndelig. Han er ubegribelig og uudsigelig, for alle vore forestillinger og ord stammer fra vores jordiske erfaring. Vi formår ikke at iklæde i ord, hvad der ligger uden for vores verden. Forsøger vi det alligevel, så ender vi i latterlig overtro, i æselstalden uden for Bethlehem eller ved marterpælen på Golgatha.

Zacharias kom i tanke om en sætning af den romerske digter Lucretius: *Tantum religio potuit suadere malorum!* Hvor meget ulykke har religionen dog ikke formået at påføre os! Den indviede har ikke brug for denne krykke. Zacharias var beredt.

Porte åbnede sig. Usynlige hænder løftede ham over forhindringer. Han faldt, blev grebet, svævede og svømmede. Ulegemlig som en døds sjæl, nej, som en ufødts sjæl, drev han af sted på tidens mægtige strøm. Alt jordisk lys var for længst udslukt. For enden nåede han det sted, ved hvis tærskel tavsheden begyndte, landet hvorfra ingen vej førte tilbage. Underverdenens syv dommere rettede deres øjne mod ham, dødens øjne. Han steg over sovende kæmper, over drager og bjørne. Der var slanger, slibrige ål, rotter. Han steg over dem op mod lyset, der over ham viste vej til en stejl trappe. Den altfødende skræmte ham, på én gang skød og kiste, moderdyret, der opsluger sine smågrise.

Han betrådte den huleagtige sal. Stalakitter hang som istapper ned fra loftet. I det svage lys fra nogle få kærter genkendte han stormesteren, bag ham den gamle Girac, Pierre Musnier, tvillingen Orlando og de andre, alle i deres hvide festtøj. Han så ind i ansigter, der var som mejslæt i granit. „Ex oriente lux,“ sagde en stemme, som han ikke kendte. Han blev klædt af. Nøgen og ubeskyttet som et barn var han prisgivet deres blikke. Hans hud lyste bleg som kærtevoks. Han frøs. Han måtte knæle. De salvede hans pande og tindinger med duftende olie af bulmeurt, stenæbler, skarntyde og galnebær. De salvede hans håndflader og armhuler. Essensen brændte på huden som brændevin i struben. Det var en velgørende fornemmelse, ophidsende som en geds ru tunge, når den begærligt slikker salt af en fremstrakt hånd. På befaling rejste han sig. De salvede hans lænder. Han mærkede, hvordan olien flød ned ad hans ryg, fugtede hans tarmåbning. Forskrækket mærkede

han, hvordan hans køn svulmede op, rejste sig. Han skammede sig. Deres blikke holdt ham fast. Han var udleveret til dem som et offerdyr.

Eliksiren af natskyggeplanter forvirrede hans sind. Jorden skælvede. Loftet sænkede sig. Afgrunde åbnede sig og i deres svælg lyste lygtemænd. Ulvehyl blandede sig med en ugles tuden. Toner forvandlede sig til hvirvlende billeder, farver til aldrig hørte velklange. Så lå han med udstrakte arme på jorden og mærkede med maven jordens åndedræt. Han oplevede sjælens vindstille. Han trådte på glødende kul, dykkede ned i iskoldt vand, blev båret bort af vinden og omgivet af fugtig jord som et træes rødder. Han spyttede på det krucifiks, de rakte hen mod ham, forbandede Kristus og svor den sande skaber af alle ting evig troskab.

Han udtalte tempelherrernes trosbekendelse og fremsagde forvandlingens højtidelige ord. Knælende mærkede han, hvordan hans hår blev skåret af over nakken. Det blottede sted var ikke større end en mønt. Med sammenbidte tænder afventede han smerten. Da de med glødende jern brændte Baphomet-mærket ind i nakken, bar han lidelsen tavs og fattet.

„Ferte fortiter. Hoc est quo deum anteceditis. Ille extra patientiam malorum est, vos supra patientiam. Bær lidelser med styrke. Deri overgår I Gud. Han står uden for den lidelse, som det onde påfører os. Men I står over den.“

Højtideligt lød stormesterens ord gennem rummet.

Pludselig blændede glansen af utallige kærter ham. Han blev klædt på. De lagde tempelherrernes hvide kappe om hans skuldre. I fællesskab sang de: „Quare splendidum te, si tuam non habes, aliena claritudo non efficit. Ingen fremmed glans stråler på dig, hvis du ikke selv besidder nogen.“

Nu var han en af dem.

Da Zacharias denne morgen betrådte sin celle, var solen endnu ikke stået op.

Hvordan er det muligt? spurgte han sig selv. Hvordan kan hele indvielsen kun have varet nogle minutter?

Senere, ved lovsangen for dagens helgen, erfarede han, at der var gået tre dage siden hans indvielsesmorgen. Hvad betyder tiden på dø-

dens tærskel? Han slog kors for sig og huskede den gamle magister Musniers ord: *Parcite natales timidi numera deorum*. Guddommens alder kan ikke småligt udregnes i dage!

Liden gik uendelig langsomt.

Zacharias og Orlando talte dagene til deres afrejse. „Det er med at rejse som med at så,“ sagde magister Musnier. „Alt har sin tid. Den, som lægger bønnefrø i jorden i oktober eller leder efter nødder i maj, handler lige så forgæves som én, der bryder op nu for at rejse til Østen. Regnen har opblødt vejene. Intet vadested er farbart.“

Den Gud elsker, lader han blive hjemme. En rejse er som en farlig sygdom. I begge tilfælde skal man gøre sit testamente. Kun få overlever feberen. Kender du rejsefeberen? Pulsens stiger, for livet går så stærkt på rejse. Det vejer mindre til. Et haglvejr af indtryk forvirrer sindet. Ukendte lugte og lyde berøver én overblikket. Et skummende bryg af billeder bedøver én som baldrian og lyst øl, brygget på hvede. Byer, tårne, huse hvirvler forbi, træer og blomster, dyr, uhyrer, fredelige husdyr, fjedrede og pelsklædte, og mennesker, først og fremmest mennesker, mange fjender og få venner, mange ubehageligheder og kun lidt guld. Bag hvert mål ligger et nyt. Veje snor sig gennem dagen, strækker sig over slugter, famler sig vej gennem skove, krydser bække, deler sig i skilleveje, fører den fremmede på vildspor. Røvere lurser i baghold, trolde og sygdomme, som der ikke vokser nogen urter imod. Vand og vilde dyr spærrer én vejen. Bjerge med fremmede navne for dunkler himlen. Hvirvlende strømme river den rejsende bort. Havet lokker i det fjerne, om det er til lykke eller fordærv, hvem kan vide dét, når han betror sit liv til et skibs planker.“

Da dagen for afrejsen kom, blev to heste sadlet ved solopgang.

Lastdyr behøvede tempelherrerne ikke. De rejste uden oppakning. Ordenen havde udarbejdet deres rejserute sådan, at de hver nat kunne overnatte i et nyt tempelherrekloster. Der ville de blive forsynet med alt, hvad de behøvede, et varmt måltid, rejseproviant, skiftetøj og friske ridedyr. Ingen tempelherrer havde guld på sig. Så kunne man hver-

ken blive udplyndret eller ærgret af tiggere. De var ved paveligt påbud fri for vejttold og bropenge. Ubesværet af al oppakning rejste de lige så hurtigt som de kongelige kurerer.

Zacharias var bevæbnet med et slagsværd. Hans nye hvide kappe flagrede i vinden.

Orlando virkede i sin blå bondekofte ved siden af ham så beskeden som en væbner, der ledsager sin herre. Han bar hverken sværd eller spyd. En ulvefælde lå på tværs bag hans sadel. Dens jerntænder skinne som en bidsk køters tænder.

„Hvad skal den gøre godt for?“ spurgte Zacharias.

Orlando svarede: „Der findes intet mere virkningsfuldt våben.“

Som bevis løsnede han fælden fra hesten. Den var næsten tre fod lang, tung som en hammer, og endte i en kæde med en jernring, hvorigennem en pløk kunne slås i jorden for at hindre byttet i flugt. Orlando måtte bruge al sin styrke for at presse fangjernets kæber fra hinanden. Tungt åndende anbragte han den spændte fælde på jorden. De udspændte jernkæbers trussel lod sig ikke overse. Orlando tog en armtyk gren. Næppe havde den berørt fangmekanismen, før ståltænderne slog sammen med en sådan kraft, at træsplinterne knasende fløj ham om ørerne.

„Miserere mei, forbarm dig over mig,“ råbte Zacharias forskrækket.

„Der findes intet bedre våben,“ lo Orlando og snørede ulvejernet fast bag sadlen igen. „Hvor mange lidelser må en ulv ikke tage på sig, når den vil fange et stykke vildt. Sultent jager den efter vildtet, som regel forgæves og hyppigt selv som offer for jagten. Prøv så at se på ederkoppen. Den kan vente. Byttet går af sig selv i nettet, er skyld i sin egen død. Ethvert rovdyr kan jage. Men at stille fælder er en kunst som at skrive og regne. Den hører til de vigtigste færdigheder, en skabning må kunne beherske, hvis den vil overleve. En købmand, der vil tjene penge, må lægge sine varer ud som lokkemad. Og en pige, der ikke vil ende som gammeljomfru, må vide, hvordan man får en mand i sine garn. Jesu disciple var ikke jægere, men fiskere. Deres værktøj var medestangen, ikke spyddet. Selv Gud bruger klokker og nådesmidler for at lokke vore sjæle til sig.“

„Men alligevel skulle du nu have et sværd,“ sagde Zacharias.

„Jeg har ikke brug for noget sværd. Jeg har min hammer i bæltet. Har

du nogen sinde set et sværd, der kunne smede en hammer? Hammeren er stærkere end alle sværd, og dertil nyttigere.“

I Paris' omegn var gaderne endnu fulde af alle mulige farende folk: handlende og bygningshåndværkere, studenter og spillefugle, riddere og pilgrimme, tiggermunke og ridende budbringere, kvaksalvere, rakerknægte og ludere. De fleste rejste til fods. Kærrer for slet ikke at tale om vogne så man kun sjældent uden for Paris. Landevejene var i en så slet forfatning, at vognhjulene i regnvejrs sank ned, og i tørt vejr blev brækket i stykker i hjulsporene. Fyrstelige damer eller højere gejstlige rejste i lukkede bærestole, der bevægede sig frem i hoppende svinegalop ved fire bæres kraft, hvorfor de af Gemini foragteligt blev kaldt 'svangre svin': „De har en gris i deres indre.“

Syd for Orleans tabte vejen sig i uberørt ensomhed, der kun lejlig-hedsvis blev afbrudt af større landsbyer. I Solognes tætte skove fór de to tempelherrer flere gange vild. Der var ingen vejskilte ved korsvejene. For de mennesker, der levede her, ødelagde alle vejskilte, for at fremmede ikke skulle finde deres afsides liggende boliger.

Katten var naglet ved rygskindet til træladeportens. Den hang dér som den korsfæstede foran landsbykirken. Dens grønne øjne var vidt opspilede. De strittende kløer sitrede af raseri og angst. Spyttet løb fra det hvæsende svælg. Ekskrementer og blod klæbede til den strittende pels. Et par knægte og piger – alle klædt i groft bondetøj – stod foran den. De rystede af latter og overmod.

„Shh ... shh ... shh,“ hvæsede en lang tynd dreng, som de kaldte Orm. Han viste tænder og spyttede efter katten.

„Nå, slip den så løs,“ lo pigerne. „Eller er du bange for dit mælkefjæs? Tvær den ud! Smæk den ind i ladeportens!“

„Shh ... shh ... shhh,“ hvæsede Orm. Han sprang hele tiden op i luften og roede med arme og ben som en vindmølle. Tungt åndende dukkede han sig. Han stirrede med sammenknibte øjne på katten. Deres blikke mødtes, låste sig fast i hinanden.

„Gør det af med den! Kværk den som en lus!“

Orm lagde hænderne på ryggen. Han åndede dybt ud. Så løb han frem med sænket hoved som en angribende gedebuk. Da hans hoved

ramte det forpinte dyr, eksploderede katten i et fyrværkeri af vanvittige slag og bid. Orm flygtede med blødende pande og flåede ører. Pigerne fnisede henrykt. Nu stillede den næste af drengene sig op, en rød-hovedet knægt med et ansigt fuldt af filipenser. Han styrede foroverbøjet løs på katten. Han ramte ved siden af og hamrede hovedet mod ladeporten og blev liggende med stive øjne som en anskudt kanin.

„Kom nu, lad være at falde i søvn,“ råbte den næste dreng.

„Jeg skal vise dig, hvordan man gør. Væk! Forsvind!“

„Se der,“ sagde den ene af knægtene, „to munkerriddere.“

Den dreng, der stod som den næste i rækken, bukkede overdrevent høfligt for Gemini og Zacharias: „Herrerne har naturligvis forsteret. En tempelherre frygter hverken død eller djævel.“

„Men kvinder,“ lo den bumsede. „Den, der er bange for misser, er også bange for missekatte.“

Gemini sprang af sadlen og rakte tømmerne til sin ledsager. Han gik hen til ladeporten. Katten ventede skælvende på det næste angreb. Tempelherren gjorde korsets tegn. Samtidig sagde han: „Mors ut malum non sit, efficies. Sørg for, at døden ikke bliver ond.“ Så stødte han sit hoved ind i katten med en sådan kraft, at dens brystkasse revnede. Der kom en lyd, som når man træder på nødder.

Uden at se sig om besteg Gemini sin hest.

Uden at hilse red han bort.

„Hvorfor tog du del i denne ækle leg?“ spurgte Zacharias.

„Det er mere end en leg. De gamle hedenske offerritualer har dybe rødder i folket. Katten kunne ikke længere hjælpes. Jeg udfriede den af dens lidelser. Multaque dum fiunt turpia, facta placent. Der må ofte øves hæslige gerninger, før en sag kan føres til ende.“

„Hvordan kan kristne mennesker gøre noget sådant?“

„Hvordan kan den, som fejrer et gudebarns korsfæstelse, føle medlidenhed med en korsfæstet kat? Kan du lide katte?“

Og da Zacharias tav, sagde Orlando: „Det kan jeg heller ikke, men det er nogle nyttige små djævle. De sørger for, at musene ikke tager overhånd.“

„Hvad kan de stjæle?“ lo Zacharias, „det par korn.“

Orlando svarede: „Af en skæppe sædekorn bliver der på god jord fire skæpper. Af dem bruger du igen en skæppe til udsæd næste år. Én

skæppe æder billerne, én skæppe musene, én skæppe beholder bonden, og den må han dele med sin herre. Der bliver ikke meget tilbage. En god kat kan fordoble kornudbyttet, men den høster sjældent nogen tak. Folket her korsfæster deres katte. De nagler dem til deres ladeporte på grund af overtro. Og som tegn på deres egen dumhed og ondskab.“

•

Til natten nåede de et karteuserkloster. Ensomt som en ø i oceanet lå det i det fattige landskab. Kun en klokkes bimlen fortalte om liv. Over porten stod der indmejslet: EGO VIR VIDENS, jeg er den, der ser.

„Øjet er et stille organ,“ sagde portneren, der viste dem til deres kvarter. „Intet er så skabende som tavshedens magt. Karteuserne må kun tale én gang om ugen. Al oplysning ligger i stilheden.“

Ved aftensmaden sagde abbeden ved bordet: „At tie med munden er ganske enkelt. Det er langt sværere at holde den indre stemme tilbage. Når det lykkes, bliver tankerne tavse. Oplysningen ligger i mørket. Den højere bevidsthedstilstand er uhyre sund. Vi karteusere bliver meget gamle.“

Da de brød op ved daggry næste dag, råbte Zacharias: „Gud være lovet, det er fuldbragt! Jeg havde ikke tålt ét åndedrag mere dér. De er stumme som fisk. Hvilken dødbringende tavshed! Man siger, at kejser Friedrich engang lod nogle nyfødte vokse op helt uden kontakt med andre end en stum barnepige for at finde ud af, med hvilken tunge Adam talte. Ville børnene begynde at tale græsk, hebraisk eller latin? Og ved du, hvad der skete? De døde trods den bedste pleje, for mennesket har lige så meget brug for samtale som for næring og luft at indånde.“

„Vi mennesker er skabt snakkesalige,“ lo Orlando. „Vi gør os udelukkende forståelige ved ord og skrift. Hvilket snævert bur for det, vi føler! Hvor rigt er planternes og dyrenes stumme sprog. Hvad formåede min hest ikke at fortælle mig, og alligevel er den tavse end en karteuser. Der findes en stum forståelse, der er mere oprigtig end alle talte ord.“

„Du taler som en magister,“ sagde Zacharias. Han forstod ham ikke. Men Orlando tænkte ved sig selv: Med Adrian taler jeg sådan, og det er mine lykkeligste samtaler.

Støv, middagshede uden skygge, tørst. Så på én gang som en forjættelse: Friskhed! Hestenes næsebor skælvede. De hørte bækken, før de så den. Den løb pludrende over blanke sten og blev opstemmet i en lille dam, der strømmede over og plaskede videre ned over skråningen som et lille strømfald.

Hest og rytter stillede smaskende tørsten.

Med nøgne fødder stod de i vandet. Guldsmede svirrede omkring dem. Så lagde de sig på maven ved bækken. Med begge hænder under den udhulede bred følte de sig forsigtigt frem. Når de havde mærket forellen, greb de lynhurtigt til, bøjede fiskens glatte krop i hesteskoform og kastede den bag sig i græsset, hvor den udførte sprællende luftspring.

„Jeg har den. Jeg har den!“ skreg Zacharias. „Se, hvordan den fyr forsvarer sig! Åh, fordømt, den bed mig.“

Kniven gled gennem dens gæller.

„Et pragteksemplar,“ sagde Orlando.

„Det lyder, som om du havde medlidenhed med den,“ lo Zacharias.

„Hvad latterligt er der ved dét? Den ejer det frie dyrs værdighed. Den har kæmpet som en mand for sit liv. Den har fortjent vores medlidenhed.“

Zacharias havde tændt et bål. Fem foreller, viklet ind i følfodsblade ventede på at blive stegt gyldentbrune i udkanten af gløderne.

De tilbragte en halv dag med at søge en overgang over floden.

Da de endelig fandt en træbro, var den så mør og gennemhullet, at vel kun de stedkendte vidste, hvor man skulle træde for at komme uskadt over.

Gemini førte hestene over broen enkeltvis og med tilbundne øjne, mens Zacharias skubbede skjoldene under deres skælvende hove på de møreste steder.

Den dag blev de overrasket af mørket, før de havde nået deres nattekvarter. Sultne og gennemblødte af regn søgte de ly under en udhængende klippevæg.

„Herre, tilgiv mig, min bøn er kun kort,“ sagde Orlando, før hans øjne

lukkede sig. „Det er lettere at bede i sengen end på stenet jord. Beskyt os, eller lad mig i det mindste vågne, hvis faren truer.“

„Hvad sagde du?“ spurgte Zacharias.

Men da sov Orlando allerede.

Ulvefælden var stillet op af forsigtighedshensyn. Zacharias havde smurt sit sværd ind i voks, for at det i nødsfald skulle glide let ud af skeden.

Om natten blev de vækket af deres hestes prusten. Zacharias mente at høre stemmer.

Om morgenen fandt de spor efter en bjørn.

Efter fem dages ridt nåede de tre dage før Sankt Vincents dag tempelherreklostret i Limoges. De havde tilbagelagt halvdelen af vejen til deres udskibningshavn. Da de red ind i klostergården, stemte søndagsklokkerne i. De besluttede at holde hviledagen hellig og holde et længere hvil for at 'forfriske hjerte og bagdel', som Orlando sagde, for Zacharias havde redet sig så øm, at han måtte trave stående i stighøjlerne, hvad der kostede mange kræfter.

„Jeg har aldrig i mit liv længtes så meget efter at kunne tilbringe en søndag på knæ,“ sagde han med en halvkvalt latter, da broder Tulian, klostrets apoteker, salvede hans bagdel med hundefedt.

„Du har en røv så rød som en kardinalskåbe,“ grinede Tulian.

Zacharias svarede: „Jeg bærer en helgenglorie om mine lår.“

„En helgenglorie? Cave mendacium! Vogt dig for løggen! Med så prægtige nosser, som du har, bliver man ikke helgenkåret.“

Før de faldt i søvn den aften, sagde Zacharias: „Hvor lidt dog mennesket kræver for sin lykke. Findes der noget skønnere end at sove i en blød seng og ikke have smerter!“

„Egentlig sælsomt,“ svarede Orlando. „Vi føler os bedst tilpas, når vi ikke lægger mærke til det.“

Mens Zacharias plejede de sår, som rejsen havde givet ham, fulgte Orlando den nysgerrige mængde, som efter søndagens morgenmesse trængte sig på markedet, hvor en frankisk sår læge og stærstikker havde opstillet sin bod. En fanedug med et øje så stort som et vognhjul tjente ham som butiksskilt. Lægen stod på en forhøjning. Hans skal-

dede, blege hoved hvilede på bæverpelskraven som et gåseæg på et blødt polstret klæde. Han rakte en lille glasflaske op i luften og råbte: „Træd nærmere, brødre og søstre. Her ser I øjet af en hængt person. Det svømmer i fostervand fra en fejlfødsel, blandet med flagermuseblod, kanelrod, mumielatværg og viola canis vulgaris. Tre dråber om dagen før første hanegal, og I hører skarpere end en ørn. Fire og en halv skilling for en flaske, så længe forrådet rækker. Og her, se her: pindsvineurin og tudseslim at smøre på lemmerne ved søvnløshed. Tropicana tagetes mod rindende øjne. Vand fra Jordans flod, som gør blinde seende, og belladonna der giver selv oldingeøjne vellystig glans!“

Orlando var trådt nærmere for at se på en billedtavle. En mand sad fastspændt på en stol. Tre knægte holdt hans hoved. En lang nål blev boret ind i hans ene øje. Over billedet stod at læse med snørklet skrift: 'Stærstikkerens enestående kunst, ved hvilken så mange blinde har fået synet tilbage.' Orlando ville vende sig bort med væmmelse, da mesteren fik øje på ham i mængden. Et stort smil oplyste hans ansigt. Han afbrød sit foredrag og ilede med udbredte arme Orlando i møde: „Hvilken glæde, broder, atter at træffe jer. Hvordan er det gået jer hos saracenerne? Har I allerede fundet herberg? Jeg beder jer, vær min gæst.“ Og henvendt til publikum sagde han, idet han pegede på Orlando: „Jeg kan takke denne tapre tempelherre for mit liv. Havde han ikke været, så kunne jeg ikke helbrede jer i dag.“ Forvirret over Orlandos forbavselse råbte han: „I ser så spørgende ud. Kender I mig ikke igen, broder Adrian?“

Adrian? Han kendte Adrian. Hvad vidste han om ham? Orlando var lysvågen. „Hvem kunne glemme jer,“ råbte han. „Jeg er jeres gæst med største glæde.“

„Ved seks-ringningen i Pied de Cochon,“ lo doktoren. „Jeg håber ikke, I faster.“

Gæstehuset Le Pied de Cochon lå lige bag bymuren i en snæver, mørk gyde. Man kunne ikke tage fejl, hvis man fulgte sin næse. En klæbrig stank af varmt svinekød, surt øl og stegt fisk fyldte gyden. Mest af alt stank der dog af urin, for bymuren tjente svirebrødrene som aftrædelsessted. Her traf Orlando doktoren, der var beskæftiget med at lukke smækken i sine stramme bukser: „En god fordøjelse er den sande ga-

rant for al naturlig sundhed. Plenus venter non cenat libenter! En fuld mave spiser ikke gerne. Et fuldt fad rummer mindre end et tomt fingerbøl.“

Han skubbede Orlando foran sig ind i gæstestuen: „Kom, sæt jer. Vær min gæst. Jeg håber, I er sulten. Et bæger humlesaft til den, der har reddet mit liv! Vil I have hakket fårekød? Sukkergrød og ragout er husets specialiteter, lufttørret skinke og fede postejer. Eller prøv den lækre sylte af nyfødte pattegrise, så mør, at man endog kan spise knoglerne med. Men jeg ser, I har jo endnu alle jeres tænder. Vi lever i en tid, hvor en mand af ære mister sine fortænder hurtigere end en jomfru sin uskyld. Hvad er det, jeg siger. Det ved I bedre end jeg. Hvis I ikke havde været ... hvis I ikke havde reddet mig ud af de vantros kløer, havde jeg formodentlig mistet mere end mit gebis. Hvem ved, om jeg overhovedet havde levet uden jer. De var som vilde dyr. Men I har sandelig givet disse gale hunde besked. Én mod tre ...“

„Nå da, det lader sig høre,“ råbte en kusk fra bordet ved siden af. „Én mod tre. Fortæl!“

„Ja, fortæl!“ råbte nu også kvæghandlerne fra den anden ende af bordet. En af dem fyldte doktorens bæger med øl. Han tog en dygtig slurk, tørrede skummet af læberne med ærmet og begyndte:

Jeg var gået i land i Alexandria og boede i herberget Den Prægtige Patriark. Sent om natten blev jeg vækket af en morian. Han spurgte, om jeg var den frankiske El-Hakim, som dagen før var ankommet med skib. Han sagde, at han kom på vegne af sin herre, som havde brug for mig. Jeg skulle pakke mine lægeredskaber og følge ham. Han talte i afsnuppede sætninger, hostende og forpustet, som én, der har løbet en længere strækning. Hurtigt, hurtigt, råbte han hele tiden og klappede samtidig i sine morian-hænder, der var så brune som den steg, der står foran mig her på bordet.

Vi ilede gennem mørke gyder til udkanten af byen, hvor husene blev stadig fattigere og gaderne stadig mere øde. Hvor forbavset var jeg ikke, da vi pludselig stod foran en paladsagtig bygning, der slet ikke passede til omgivelserne. Med tårne og tinder, omgivet af høje mure lå

den som et strandet skib ved byens rand. Gennem en snæver port kom vi ind i den indre gård, hvor en dreng ventede mig. Han førte mig ad flere trapper ind i et værelse, hvor man gennem vinduet kunne se langt ud over ørkenen. Et sart rødt skær forkyndte allerede den nye dag. En dobbeltfløjet dør blev skubbet op. En gammel araber i hvide, flagrende gevandter trådte ind. Hans skæg var endnu hvidere end hans turban. Kun hans øjne lyste sort som våde skifersten.

Min ledsager kastede sig på knæ foran ham. Den gamle betragtede mig, som man betragter en vare, man gerne vil købe.

Du er en frankisk læge?

Øjenlæge, svarede jeg.

Du ved, hvorfor jeg har ladet dig kalde?

Kun hvad jeg kan tænke mig til. Hvorfor tilkalder man en læge om natten? Hvor er den stakkels syge, som har brug for min hjælp?

Araberen betragtede mig, som havde han ikke rigtig forstået. Hans øjenbryn løftede sig spørgende, fulde af forbavselse. Så begyndte det at trække i hans bryst, som om han skulle kvæles af et hosteanfald. En klukken trængte sig ud fra hans skæggede strube, en gedeagtig brægen. Til sidst lo han, så tårerne løb ham ned over de furede kinder. Så råbte han: Ved Allah, det er kosteligt! Åh, det er kosteligt! Har I hørt det: Hvor er den stakkels syge, som har brug for min hjælp?

Han tørrede tårerne af øjnene og sagde: Den stakkels syge er en dreng.

Og hvad fejler han?

Han fejler ikke noget endnu. Men det skal du ændre.

Jeg forstår jer ikke.

Forklar du ham det, sagde den gamle til en mand, der var trådt ind i værelset bag ham. Han sagde: I taler forbavsende godt arabisk. Det er vist ikke første gang, I er i Alexandria?

Jo, det er første gang, svarede jeg. Mit arabiske har jeg lært i Andalusien.

Andalusien, sagde manden. Det lød affærdigende, næsten foragteligt. Ved I, hvad en 'hadim' er, en skægløs?

En eunuk.

Rigtigt. En kastreret. Ved I nu, hvad man venter af jer?

I mener ... jeg skal ... hvorfor netop jeg?

Der er tre grunde til det: For det første. I er en dygtig læge. Den, der vover sig i nærheden af et øje med en kniv, kan også skære sten ud af pungen.

For det andet. I er en vantro. Koranen forbyder vore læger at kastre. Bibelen kender intet forbud af denne art. Kastrerer jeres romerske kaliffers læger ikke selv små drenge, blot på grund af deres smukke stemmer?

Den tredje og bedste grund er det honorar, vi vil udbetale jer. Og dermed kastede han en læderpung med klingende mønter til mig. Da jeg stadig tøvede, sagde den gamle: Tag dem blot. Det er ærligt fortjente penge. Ingen kristelig medicus har endnu vægret sig.

Men jeg har endnu aldrig foretaget en kastration ...

Du er en dygtig stærstikker, du ved, hvordan man fører kniven, og ved, hvordan man plejer sår.

Jeg blev nu ført ind i et sideværelse. På et lavt bord lå en læderindbundet bog med helsides tegninger, hvor kastrationens forskellige operationsteknikker blev forklaret.

„Hvorfor forskellige?“ spurgte kvæghandleren. „En tyrekalv eller en buk kan man kun kastre på én måde.“

„Rigtigt, men med mennesker er det noget ganske andet.“

„Det må I forklare os,“ forlangte køresvendene. De fyldte doktorens ølkande op. „Kom nu, fortæl!“

„Der er grundlæggende fem forskellige klassiske kastrationsteknikker i Orienten. De betegnes med velklingende arabiske navne. Ved 'afmejet kornmark' skæres penis og testikler af den ulykkelige. Ved 'træfældning' kun penis. Den opererede forbliver teoretisk avlsdygtig, men han mangler den vigtigste anatomiske forudsætning for at kunne tilfredsstille sin drift. 'Træfældningen' bliver almindeligvis kun anvendt som straf, ligesom håndsafhugning. En anden operationsteknik hedder 'At rydde pungen'. Med en trådklinge bliver stenene skåret ud af pungen. Ved 'Nøddeknækning' bliver testiklerne knust, enten med en tang eller med tænderne. Denne metode bliver først og fremmest praktiseret på småbørn.“

„Åh, hold op, mand! Jeg kan ikke tåle at høre om det. Man mister jo fuldstændig appetitten,“ stønnede værten, der var bange for sin aftenomsætning.

„Og sådan noget har du altså lavet?“ spurgte en af køresvendene. Afskyen stod skrevet på hans pande. „Hvordan kan man behandle et menneske ...?“

„Et menneske?“ afbrød doktoren ham, „et menneske? Den kastrerede var en udøbt morian uden udødelig sjæl, en sorthudet abe fra det afrikanske vildnis. Hvor står der skrevet, at man ikke må skære svansen af en abe? Vis mig det bud!“

„Videre! Fortæl videre!“ trængte kvæghandleren på.

„De havde spændt drengen fast på en seng og lukket munden på ham med en knebel. Hans øjeæbler rullede og drejede i deres vidt opspilede huler, som om de ville trænge sig ud og springe væk. De havde bundet bomuldsbandager om hans lår og lagt kolde omslag på hans underliv for at hæmme blodudstrømningen. Hans sorte skød var vasket med pebervand. Så skilte jeg ham med et enkelt snit af med penis og testikler. Kunsten ligger i at skære langs underlivet så hurtigt og tæt som muligt for at gøre såret lille. Det blev brændt ud med sydende olie. Så blev der ført en tap af zink ind i penis' åbne rodhul for at holde urinvejen åben.

Efter at såret var forbundet, måtte drengen gå frem og tilbage i værelset støttet af to mænd. Så først måtte han lægge sig. Jeg sagde: Han har det værste bag sig.

Nej, foran sig, blev jeg belært. I tre døgn må han ikke drikke og ikke lade vandet. Kvalerne bliver helvedesagtige. Men han vil overleve det.“

Doktoren holdt en længere pause.

„Og? Hvad skete der videre?“

„Han sprang ud ad vinduet med hovedet først. Han kunne ikke mere hjælpes. Han var død med det samme, død som en ræv i fælden, når man har slået skallen ind på den for ikke at ødelægge dens pels.“ Doktoren drak af sit øl.

„I retfærdighedens navn, det var ikke min skyld. Min operation var lykkedes med held, og disse sønner af hunde forlangte mit honorar tilbage. Naturligvis vægrede jeg mig ved at aflevere det. Det kom til en heftig ordveksling på gaden under vinduet, hvor den svansløse sorte vilde havde styrtet sig ned. De rakte ud efter mig. Jeg værgede for mig så godt, jeg kunne. Snart kom de første dolke af skederne, men så kom som sendt af Gud denne tempelherre her ind i gyden. Han var min

redning i allersidste øjeblik. Ligesom Herren reddede Daniel fra løvekulen, således befriede broder Adrian mig fra mine morderes kløer. Morianen – ved Gud, han var så stor, han ville ikke have kunnet komme ind ad døren dér – brækkede han armen på med ét slag. Den anden løftede han så højt i vejret som en fane. Han kastede ham over en havemur, hvor et kobbelt bidske hunde rasede bagved. Jeg ville nødig have været i hans sko. Men den tredje tog han med to fingre i næseborene og rev med et enkelt ryk næsen fra overlæben. Ved min ære, jeg har aldrig set magen. Siden den dag ved jeg, hvorfor tempelridderne regnes som uovervindelige. Kom, venner, drik min redningsmands skål med mig!“

De tømte deres krus. Så spurgte en af kvæghandlerne: „Jeg kunne godt lide at vide, hvad en tempelherre har at skaffe i så slemme omgivelser og på en så usædvanlig tid af dagen?“

„Det spurgte jeg også ham om,“ lo doktoren. „Og ved I, hvad han svarede mig?“

„Ja, hvad havde han lavet dér?“ råbte Orlando.

Doktoren blinkede lystigt til ham: „I er en skælm. Jeg formår ikke at opfriske jeres hukommelse, for I har aldrig røbet det for mig. Da jeg spurgte jer, sagde I: 'Pisces imitar.'“

„Hvad betyder dét?“ spurgte kvæghandleren.

„Vi gør som fiskene, der jo som bekendt er stumme, så stumme som tempelherrene, når det drejer sig om en hemmelig ordensopgave. Eller var det en privat mission eller passion, der havde ført jer dertil? Alexandrinerinderne er djævelsk yndige. Undskyld min spøg. Kom, drik med mig! Det er alt sammen, som havde jeg oplevet det i går. Alligevel er det snart et år siden. Den næste dag bragte jeg jer til skibet, der skulle bringe jer fra Alexandria til Kreta. Ved I, broder Adrian, hvordan I til afsked ...“

Orlando bragte i ophidset hast orden i det hørte:

I begyndelsen af juli var Adrian rejst mod vest fra Alexandria. Han havde altså befundet sig på hjemreisen. Ti uger senere var Ludwig af Kelheim blevet myrdet ... Ti uger, det var temmelig nøjagtigt det tidsrum, man behøvede for at tilbagelægge afstanden over Alperne. Men hvad fortalte det så? Måtte Adrian så nødvendigvis være morderen? Hvad betød alt dette?

Doktoren talte uafbrudt. Hans af maden fedtede læber dannede A'er og O'er. Når de lagde sig mod hinanden for at danne et M, mindede de om kopulerende snegle. Som blærer i kogende grød plaskede P'erne og B'erne frem.

Orlando iagttog det, uden at ordene nåede ham.

Senere, på hjemvejen, kunne han ikke engang huske, hvad han havde spist den aften.

Om natten havde han en drøm:

Han stod på et bjerg og så ud over en ørken. I det fjerne så han et lille punkt, der som et insekt bevægede sig hen mod ham. Da det kom nærmere, genkendte han en ridder i flagrende gevandter. Hans hests hove kastede ørkensandet op mod himlen som fontæner af vand. Da rytteren kom i sigte, genkendte han ham. Det var Adrian. Orlando kaldte ham ved navn. Men så højt han end råbte, hørte den anden ham ikke. I armslængde fløj han forbi ham, hurtig som pilen og alligevel spøgelsesagtigt langsomt, som havde tidens strøm forvandlet sig til sejt flydende slam.

Hvor bleg han var, som en død!

„Vent!“ råbte Orlando. „Bliv! Hvor skal du hen?“

Og Orlando hørte Adrians stemme som fra det fjerne. Han råbte kun et enkelt ord. Det lød som „Alamut“.

Orlando vågnede. Han kunne ikke længere sove. Ordet gik ham ikke af minde: ALAMUT.

Efter tre dages hvile ombyttede de klostrets puder med deres rejsehestes rygge. To dagsridt til Cahors rejste de to tempelherrer ledsaget af doktoren. Han kendte vejen og var en åndrig fortæller.

„Mennesker er dummere end kvæg,“ sagde han, „først ofrer de deres sundhed for at tjene penge. Så ofrer de deres penge for at vinde sundheden tilbage. Tro mig, også dumheden er en sygdom. Det er den eneste sygdom, som den ramte ikke lider under, kun hans omgivelser. Vivat morbi! Male se habet medicus, nemo si male se habuerit. Leve sygdommen! Det går lægen ilde, hvis ikke det går andre ilde.“

„Hvilken er den værste af alle sygdomme?“ ville Zacharias vide.

„Det er lægerne. Medico tantum hominen occidisse summa impunitas est. Kun lægen kan tage et menneske af dage uden at blive straffet.“

„Hvad skal man gøre for at forblive rask?“

„Leve afholdende.“

„Den mætte priser fasten,“ sagde Orlando, og Zacharias tilføjede: „I viser dog intet godt eksempel.“

Doktoren lo: „Også de tykke udfylder deres gudgivne opgave i skarberværket. Herren velsigner dem for at skænke de fattige kirkegårdsorme en glæde.“

Hen mod middag nåede de en fattig flække, hvor vejen lignede noget som en flod, der var gået over sine bredder, havde spyet op på land. Hullerne i vejen var dybe. Ænder badede i dem. En pige drev et æsel foran sig. Da hun så rytterne, prøvede hun at flygte, et ængstelig barn, barfodet med et alt for stort hovedtørklæde, der flagrede efter hende, når hun løb.

Allerede på lang afstand hørte de skingrende skrig, dyriske skrig, der knækkede over i den højeste diskant.

„Vi kommer lige i rette tid,“ råbte Zacharias, „de slagter et svin.“

„Det er ikke et svin,“ sagde doktoren, „det er en kvinde.“

De gav hestene af sporerne. Skrigene kom fra en hytte, fra hvis skorsten sort røg steg op mod aprilhimlen.

Orlando skyndte sig som den første ind ad den lave dør.

Før hans øjne havde vænnet sig til det røgfylde halvmørke, hørte han doktorens stemme bag sig: „Læg den hammer væk! Her myrdes ikke, her fødes.“

Under en jernkedel brændte en rygende ild. Foran den sad en mand på en stol. Han havde slynget armene bagfra om en ung kvinde, der sad på hans skød. Foran ham på gulvet knælede en pige. Hun pressede den fødendes lår fra hinanden. Mandens tæt behårede arme omslyngede den svulmende bug som slanger, der kværker deres offer. Kvinden skreg, så Orlando holdt sig for ørerne.

„Stands, hold op!“ befalede doktoren. „I slår hende ihjel.“ Han tog en gryde med svinefedt, der stod ved ilden, smurte sine hænder ind med det og skubbede sine fedtede fingre ind i kvindens skød.